

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Náleží členu orgánu kapitálové společnosti odměna v případě, kdy nebyla sjednána písemná smlouva o výkonu funkce?

V právní teorii nepanuje shoda o tom, zda člen orgánu kapitálové obchodní společnosti má nárok na odměnu v případě, kdy nebyla písemná smlouva o výkonu funkce sjednána.

Předmětnou otázku vyřešila v minulosti soudní praxe ve vztahu k obchodnímu zákoníku tak, že nebyla-li mezi obchodní společností a členem orgánu uzavřena smlouva o výkonu funkce, má člen orgánu právo na odměnu určenou podle ustanovení § 571 odst. 1 obch. zák.[1] To platí za předpokladu, že člen orgánu jednal s péčí řádného hospodáře.[2]

Aktuálně účinné právní předpisy tuto otázku výslovně neřeší.

Část odborné literatury[3] nadále dovozuje nárok na odměnu, a to s přihlédnutím ke znění § 59 odst. 1, věty první zák. č. [89/2012](#) Sb., zákon o obchodních korporacích, v platném znění (dále jen „ZOK“), který odkazuje na přiměřené použití ustanovení občanského zákoníku o příkazu. Předmětné ustanovení zní: *„Práva a povinnosti mezi obchodní korporací a členem jejího orgánu se řídí přiměřeně ustanoveními občanského zákoníku o příkazu, ledaže ze smlouvy o výkonu funkce, byla-li uzavřena,[4] nebo z tohoto zákona plyne něco jiného.“*

Druhá část odborné nauky[5] se domnívá, že nárok na odměnu nenáleží (vyjma případů dle § 59 odst. 4 ZOK), a funkce je tak bezplatná.

Osobně jsem toho názoru, že rozhodujícím faktorem nároku na odměnu je právní důvod neuzavření smlouvy o výkonu funkce. Pro posouzení věci je třeba vzít v potaz, že úprava této otázky v obchodním zákoníku a ZOK je zčásti odlišná[6] a zejména pak nelze při výkladu opomenout vzájemný vztah mezi ustanoveními § 59 odst. 3 a 59 odst. 4 ZOK.

Paragraf 59 odst. 3 ZOK stanoví, že: *„Není-li odměňování ve smlouvě o výkonu funkce sjednáno v souladu s tímto zákonem, platí, že výkon funkce je bezplatný.“*

Dle § 59 odst. 4 ZOK platí, že: *„Budou-li sjednaná smlouva o výkonu funkce nebo v ní obsažené ujednání o odměně neplatné z důvodu na straně obchodní korporace **nebo nebude-li smlouva o výkonu funkce z důvodu překážek na straně obchodní korporace uzavřena**[7] nebo ji nejvyšší orgán neschválí bez zbytečného odkladu po vzniku funkce člena orgánu obchodní korporace, odstavec 3 se nepoužije a odměna se určuje jako odměna obvyklá v době uzavření smlouvy nebo, nebyla-li smlouva uzavřena, obvyklá v době vzniku funkce za činnost obdobné činnosti,[8] kterou člen orgánu vykonával.“*

Má-li za výkon funkce náležet obvyklá odměna v případě, že smlouvě o výkonu funkce nebude uzavřena z důvodu překážek na straně obchodní korporace, pak by mělo a contrario platit, že jiný důvod neuzavření smlouvy nevede k nároku na plnění. Zároveň lze k tomu doplnit, že kdyby mělo platit, že člen orgánu má vždy nárok na odměnu, když nebyla smlouva o výkonu funkce uzavřena, byla by tato skutková podstata - překážka na straně obchodní korporace - představující určitou

výjimku z pravidla odměňování ve svém důsledku v zákoně bez reálného uplatnění (obsoletní), což by nekorespondovalo s principem racionálního zákonodárce. Domnívám se proto, že diference následku mezi komparovanými skutkovými podstatami je vědomým rozhodnutím zákonodárce.

Předmětné stanovisko je souladné i s principem smluvní svobody, pod který lze bezpochyby podřadit také právo smlouvu neuzavřít. Jestliže člen orgánu nechce písemnou smlouvu o výkonu funkce uzavřít a je minimálně srozuměn s tím, že mu odměna za tohoto stavu nenáleží, tak by bylo absurdní, aby mu odměna náležela.

Ztotožňuji se také s názorem Z. Bednářové,[9] že pro tento výklad lze plédovat argumentem a minori ad maius: „*jestliže je výkon funkce bezplatný při nesouladu odměňování ve sjednané smlouvě o výkonu funkce se zákonem,[10] tím spíše bude výkon funkce bezplatný při neuzavření smlouvy jako takové.*“ Shodně lze argumentaci a fortiori aplikovat z přechodného ustanovení § 777 odst. 3 ZOK, které pomoci nevyvratitelné právní domněnky stanovuje sankci bezplatnosti výkonu funkce v případě, že nedojde k úpravě smlouvy o výkonu funkce člena orgánu kapitálové společnosti tak, aby vyhovovala požadavkům na obsah smluv o výkonu funkce určené ZOK či případně z toho, že žádný zákon nevyklučuje uzavření bezúplatné písemné smlouvy o výkonu funkce, je-li taková shodná vůle smluvních stran.[11] Jestliže přitom sám ZOK v určitých případech stanoví jako konsekvenci bezplatnost výkonu funkce, nemůže být mnou zastáváný interpretační závěr ani v rozporu s principem rovnosti.

Tento výklad nikterak nepopírá ani právo člena orgánu na odměnu[12] za výkon funkce. Pokud totiž člen orgánu obchodní korporace má zájem uzavřít smlouvu o výkonu funkce a pobírat za svoji činnost odměnu, nic mu nebrání, aby se s požadavkem na uzavření smlouvy obrátil přímo na obchodní korporaci. Tímto postupem bude naplněn i účel proklamovaný v důvodové zprávě k § 44 až 75 ZOK vyjádřený formou subsidiární bezplatnosti[13] a soukromoprávní zásada *vigilantibus iura scripta sunt*. [14] Odmítne-li obchodní korporace písemnou smlouvu o výkonu funkce za odměnu uzavřít, nastupuje předmětná výjimka (překážka na straně obchodní korporace) a členu orgánu by náležela obvyklá úplata v době vzniku funkce za činnost obdobnou činnosti, kterou jako člen orgánu vykonával. Jinak řečeno, bezdůvodné odmítnutí uzavření písemné smlouvy o výkonu funkce za odměnu ze strany kapitálové společnosti představuje na straně obchodní korporace překážku, pro kterou nebyla smlouva o výkonu funkce uzavřena, mající za důsledek právo na obvyklou odměnu pro člena orgánu. Osobně přitom soudím, že stejný následek by měl platit i v případě, že důvodem neuzavření smlouvy o výkonu funkce, jsou objektivní důvody na straně obchodní korporace, když zákon důvod zavinění překážek nerozlišuje.[15]

Smyslem a účelem právní úpravy smlouvy o výkonu funkce je zajistit transparentnost, kontrolu nad vyplácenými odměnami a ponechat vždy rozhodnutí o odměně na určeném orgánu obchodní korporace.[16] Pokud ZOK sankcionuje nesoulad odměny se zákonem, jakožto i nerespektování uzpůsobení povinných změn ve smlouvě o výkonu funkce uzavřených před účinností ZOK s náležitostmi smlouvy o výkonu funkce dle ZOK, následkem bezplatnosti funkce, nemůže být účelem tohoto zákona, aby v případě, že smlouva o výkonu funkce nebyla vůbec uzavřena, členu orgánu obvyklá odměna vždy přináležela. Takto stanovený postup a resultát určení nekonkrétní výše odměny[17] bez kontrolní účasti orgánu společnosti nepovažuji za transparentní.

Koneckonců ani přiměřené použití ustanovení občanského zákoníku nevyklučuje předmětné závěry, když legislativní termín "přiměřeně" je nutno chápat jako interpretační pravidlo, jehož obsahem je takový postup při použití obecně závazného právního předpisu, při kterém se na nově upravené právní vztahy aplikují jen některé odpovídající části dosavadní právní úpravy, jež má být přiměřeně použita.[18] Ani samotná příkazní smlouva není obligatorně vázána na odměnu.[19] I když kapitálová společnost bude zpravidla vykonávat podnikatelskou činnost, nelze za podnikání již považovat

samotný výkon funkce člena orgánu, který nemá zájem vykonávat tuto pozici za úplatu.

Závěr:

Možno tedy shrnout, že v případě, že důvodem nesjednání písemné smlouvy o výkonu funkce mezi členem orgánu kapitálové obchodní společnosti a obchodní korporací není překážka na straně obchodní korporace, tak členu orgánu odměna za výkon funkce nenáleží. To neplatí v případě, že důvodem neuzavření písemné smlouvy o výkonu funkce je překážka na straně obchodní korporace, za kterou je možno považovat i bezdůvodné odmítnutí uzavření této smlouvy z její strany.

Zbyněk Bidzinski

[1] Např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. ledna 2007, sp. zn. 29 Odo 994/2005, uveřejněný pod číslem 20/2008 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek. O tom, že tyto závěry byly použitelné i po 31. prosinci 2000 svědčí rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. listopadu 2010, sp. zn. 29 Odo 4556/2009, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. září 2013, sp. zn. 29 Cdo 1639/2012.

[2] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. listopadu 2017, sp. zn. 29 Cdo 2821/2016. V odborné literatuře shodně DĚDIČ, J. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. Díl I., § 1 - § 92e, Polygon, Praha, 2002, s. 449.

[3] ADAMOVÁ, M., KŘÍZKOVÁ, M. Jak správně napsat manažerskou smlouvu? Daňová a hospodářská kartotéka, roč. 2015, č. 1., s. 28-32., VALOVÁ, I., MACKOVIČOVÁ, M. Výkon funkce člena orgánu kapitálové společnosti - bezplatný či nikoli? K dispozici >>> [zde](#). Částečně také KVAČKOVÁ, R. Několik otázek nové právní úpravy odměňování volených členů orgánů akciových společností. Bulletin advokacie, roč. 2014, č. 10, s. 26 a ŠTENGLOVÁ, I. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P. ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha. C. H. Beck, 2013, s. 152. „Není-li sjednána smlouva o výkonu funkce z jiných důvodů než podle § 59 odst. 4, uplatní se pro stanovení odměny člena orgánu § 2438 NOBČZ a společnost poskytne členovi orgánu odměnu v obvyklé výši.“ Tyto závěry jsou upřesněny v dalším vydání komentáře ŠTENGLOVÁ, I. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P. ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 2. vydání. Praha. C. H. Beck, 2017, s. 177. „Soudíme, že není-li sjednaná smlouva o výkonu funkce z objektivních důvodů, tj. důvody nejsou ani na straně obchodní korporace, ani na straně člena orgánu, uplatní se pro stanovení odměny člena orgánu § 2438 ObčZ a společnost poskytne členovi orgánu odměnu v obvyklé výši. Odměna obvyklá náleží i v případech podle § 59 odst. 4 s tím, že zákon modifikuje okamžik, ke kterému se určuje výše obvyklé odměny ve vazbě na to, zda byla platně uzavřena smlouva o výkonu funkce či nikoliv.“

[4] Z toho plyne, že smlouva o výkonu funkce není obligatorní smlouvou. Shodně srov. dikci § 59 odst. 4 ZOK. Sluší se pro úplnost doplnit, že tato interpretace neodpovídá důvodové zprávě k § 44 až 75 ZOK. „Tato smlouva vzniká vždy ex lege jmenováním - vzniká jako smlouva příkazní, ledaže se smluvní strany dohodnou jinak...“

[5] LASÁK, J. In: LASÁK, J., POKORNÁ, J., ČÁP, Z., DOLEŽIL, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích: komentář. I. díl (§ 1 až 343). 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 504., SALAČOVÁ, M., Nezávazné smlouvy. Daň a právo v praxi, roč. 2014, č. 4, s. 7.

[6] Shodně: LOCHMANNOVÁ, L., In: BĚLOHLÁVEK, A. J. a kol. Komentář k zákonu o obchodních korporacích. Plzeň. Aleš Čeněk, 2013, s. 375.

[7] Pozn.: Zvýrazněno autorem.

[8] Pozn.: Dále v textu pomíjím ne zcela povedenou jazykovou textaci normy „...za činnost obdobné činnosti ...“, jejíž inspirací patrně byl § 571 odst. 1 zák. č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku, když tato není předmětem tohoto článku.

[9] BEDNÁŘOVÁ, Z. Právní režim smlouvy o výkonu funkce. Diplomová práce, Brno, 2017, s. 45.

[10] Pozn.: Nesoulad přitom nezavinila obchodní korporace - doplněno autorem.

- [11] Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. června 2011, sp. zn. 29 Cdo 1647/2010.
- [12] Srov. čl. 26 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.
- [13] „Plnění, na které neplyne nárok ze zákona, vnitřního předpisu nebo smlouvy o výkonu funkce, lze poskytnout pouze se souhlasem společnosti, družstva nebo osob, které schválily smlouvu o výkonu funkce – při absenci pravidel se sjednává smlouva bezplatná.“ Tomuto motivačnímu postupu oponuje KVAČKOVÁ, R. Několik otazníků nové právní úpravy odměňování volených členů orgánů akciových společností. Bulletin advokacie, roč. 2014, č. 10, s. 26.
- [14] Bdělým náleží práva.
- [15] Srov. ŠTENGLOVÁ, I. In: ŠTENGLOVÁ, I., HAVEL, B., CILEČEK, F., KUHN, P. ŠUK, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 2. vydání. Praha. C. H. Beck, 2017, s. 177.
- [16] KVAČKOVÁ, R. Několik otazníků nové právní úpravy odměňování volených členů orgánů akciových společností. Bulletin advokacie, roč. 2014, č. 10, s. 26.
- [17] Pozn.: Pověštinou zjišťovanou znaleckým posouzením.
- [18] Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15. března 1991, sp. zn. 7 Cz 13/91.
- [19] K tomu srov. § 2430 ve spojení s § 2438 odst. 1, 2 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění a § 566 odst. 1 ve spojení s § 571 odst. 1, 2 zák. č. 513/1991 Sb., ve znění do 31. prosince 2013. Zatímco příkazní smlouva dle občanského zákoníku vychází ze zásady bezplatnosti, tak pojmovým znakem mandátní smlouvy dle obchodního zákoníku byla úplata.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)